

Valentina Preni*

E-mail: lagur.tunera@gmail.com

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu Tunera

Interpretacijski centar Ribarska kuća Klenovica

Sažetak

Interpretacijski centar *Ribarska kuća Klenovica* smješten je u naselju Klenovica, jednom od dvadeset naselja Grada Novog Vinodolskog. Ovo naselje je drugo po broju stanovnika, odmah nakon grada Novog Vinodolskog, i nalazi se uz samu obalu. Ribarska kuća u Klenovici postoji od 1966. godine, a vjerojatno i od ranije te su je kao takvu koristili ribari - članovi prve ribarske zadruge *Udarnik*. U 2023. godini ribarska kuća je u potpunosti adaptirana i opremljena te je od predmeta prikupljenih iz klenovarskih ribarskih obitelji stvoren mali interpretacijski centar sa stalnim postavom. Otvoren je na inicijativu Grada Novog Vinodolskog, uz potporu LAGUR-a *Tunera* (Lokalne akcijske grupe u ribarstvu *Tunera*). Ideja o osnivanju centra proizašla je iz potrebe za očuvanjem i interpretacijom specifičnih tradicija ribarstva, koje su duboko utemeljene u lokalnu zajednicu. Projekt je sufinanciran sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo kroz natječaj LAGUR-a *Tunera*. Interpretacijski centar *Ribarska kuća Klenovica* ima izuzetnu važnost za ovu malu, ali povijesno bogatu zajednicu. Interpretacijski centar *Ribarska kuća Klenovica* otvoren je za posjetitelje i ulaz je besplatan, što omogućava svima, bez obzira na društveni ili ekonomski status, da dožive i nauče više o ribarskoj tradiciji koja je oblikovala Klenovicu. Centar je mjesto gdje se baština oživljava i prenosi na buduće generacije. Klenovica, nekoć usmjerena gotovo isključivo na ribarstvo, danas, zahvaljujući centru, može čuvati i interpretirati svoju baštinu.

Ključne riječi: Interpretacijski centar, ribarska baština, Klenovica, LAGUR Tunera, Europski fond za pomorstvo i ribarstvo

1. Uvod

Interpretacijski centar *Ribarska kuća Klenovica* otvoren je 2024. godine s ciljem očuvanja i interpretacije ribarske baštine ovog malog primorskog naselja. Centar je otvoren na inicijativu Grada Novog Vinodolskog, uz potporu Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo putem natječaja LAGUR-a *Tunera*. Njegov zadatak je očuvati povijest, tradiciju i vrijednosti koje su oblikovale život u Klenovici kroz stoljeća. Klenovica, smještena u Primorsko - goranskoj županiji, nekada je bila okrenuta ribarstvu kao osnovnoj gospodarskoj grani, a danas se interpretacijom te ribarske baštine žele povezati prošlost i sadašnjost.

* Stručna suradnica u Lokalnoj akcijskoj grupi u ribarstvu Tunera

2. Inicijativa

Potreba za osnivanjem interpretacijskog centra potekla je iz svijesti o izumiranju tradicionalnog ribarskog života i nestanku zanata koji su bili temelj lokalne ekonomije. *Ribarska kuća Klenovica* nije samo interpretacijski prostor, već i živuće učilište za buduće generacije i posjetitelje, koji se upoznaju s kulturnim i povijesnim značajem ribarstva. Inicijativa je nastala uz podršku lokalne zajednice Klenovice. Jedan od ključnih ciljeva LAGUR-a *Tunera* je očuvanje ribarstvenog okoliša i baštine, što je bio temelj za raspisivanje natječaja koji je omogućio realizaciju ovog interpretacijskog centra.

Slika 1. Ribarska kuća Klenovica

3. Realizacija projekta

Realizacija projekta Interpretacijskog centra *Ribarska kuća Klenovica* bila je usmjerena na očuvanje i interpretaciju lokalne ribarske baštine. Projekt je započeo kao inicijativa Grada Novog Vinodolskog, prepoznajući važnost očuvanja tradicije ribarstva. Središte projekta bilo je na stvaranju prostora koji bi posjetiteljima omogućio neposredan kontakt s baštinom i tradicijom ribarskog života. Projekt uključuje fizički postav s ribarskim alatima i multimedijalnim sadržajem, koji posjetiteljima omogućuju bolje razumijevanje lokalne tradicije. Scenarij izložbenog postava i multimedijalni sadržaji uključuju fotografije i video- materijale koji posjetiteljima omogućuju dublje razumijevanje ribarske tradicije. Predmeti u postavu centra prikupljeni su od samih

mještana i obitelji koje su generacijama bile povezane s ribarstvom, čime su u postav uneseni osobni predmeti i priče, koje su od velike vrijednosti za interpretaciju lokalne povijesti.

4. Financiranje projekta

Ukupna vrijednost projekta Interpretacijskog centra *Ribarska kuća Klenovica* iznosi 146.450,00 eura, a sufinanciran je sredstvima Europske unije kroz Europski fond za pomorstvo i ribarstvo. Projekt Interpretacijski centar *Ribarska kuća Klenovica* financiran je putem LAGUR natječaja za Mjeru B.1.1. „Mali muzeji ribarstvene i/ili brodograditeljske baštine“ iz Lokalne razvojne strategije u ribarstvu LAGUR-a *Tunera* za razdoblje od 2014. - 2020. Korištenjem sredstava iz ovog fonda, projekt je dobio potrebnu financijsku podršku za adaptaciju i opremanje ribarske kuće, čime se stvorio interpretacijski prostor koji objedinjuje i na zanimljiv način prezentira materijalnu i nematerijalnu pomorsku baštinu. Ova financijska potpora Europske unije omogućila je ne samo očuvanje lokalne ribarske baštine, već je dala i doprinos razvoju održivog turizma i jačanju kulturne ponude u Klenovici.

5. Poteškoće, izazovi i rješenja

Tijekom realizacije projekta, izazov su predstavljale promjene u troškovima materijala koje su nastale tijekom njegove provedbe. Naime, cijene materijala, kao što su građevinski i izložbeni materijali, podložne su promjenama uslijed vanjskih ekonomskih faktora. Takve promjene mogu nastati zbog raznih razloga. Pandemija koronavirusa imala je značajan utjecaj na cijene građevinskih materijala na tržištu, što je dovelo do znatnog poskupljenja određenih vrsta materijala. Promjena cijena između trenutka kada je projekt odobren, i trenutka kada započinje njegova stvarna realizacija predstavlja izazov, a taj vremenski razmak prilično je dug. U projektima koji se financiraju iz EU fondova, kao što je i ovaj, ključno je imati otvorenu komunikaciju s financijskim institucijama i tijelima koja odobravaju sredstva. Ako dođe do većih promjena, nužno je pravovremeno obavijestiti te institucije i podnijeti zahtjev za revidiranjem financijske potpore.

6. Uloga lokalne zajednice

Lokalna zajednica odigrala je ključnu ulogu u realizaciji i održavanju centra. Jedan od najsvjetlijih primjera suradnje s lokalnom zajednicom bila je suradnja s ribarima Klenovice. Ribari su se izuzetno angažirali u projektu, jer su prepoznali njegov značaj za očuvanje njihove tradicije i identiteta. Kroz projekt su dali izniman doprinos, osobito kroz donaciju svojih ribarskih alata, koji su postavljeni u interpretacijskom centru.

Slika 2. Ribolovni alati

Alati koje su ribari dali na korištenje i izlaganje nisu samo obični predmeti - oni su živa povijest ribarske tradicije ovoga kraja. Jedan od najistaknutijih i najvažnijih predmeta u postavu Interpretacijskog centra *Ribarska kuća Klenovica* je *Plava vrpca Vjesnika*, prestižno priznanje koje je dodijeljeno posadi ribarskog broda *Osorščica* iz Klenovice za izvanredne spasilačke pothvate. Ova vrpca simbolizira hrabrost, požrtvovnost i predanost ribara Klenovice, koji su se istaknuli u spašavanju ljudskih života u izuzetno teškim uvjetima.

Slika 3. Plava vrpca Vjesnika u postavu

7. Aktivnosti centra

Interpretacijski centar *Ribarska kuća Klenovica* posjetiteljima nudi jedinstvenu priliku da se upuste u istraživanje lokalne ribarske tradicije kroz različite izložbene elemente, a sve to uz pomoć multimedijalnog prikaza. Iako je prostor centra manji, njegov sadržaj omogućava interaktivno iskustvo, koje posjetiteljima pruža bogat uvid u povijest, običaje i svakodnevni život ribara iz Klenovice. Jedan od ključnih dijelova centra je multimedijalni prikaz, koji obuhvaća različite aspekte života u Klenovici, omogućujući posjetiteljima da kroz slike, zvuk i video-materijale dožive lokalnu povijest na dinamičan i edukativan način. Kroz ovaj prikaz posjetitelji mogu istraživati: stare fotografije koje prikazuju život stanovnika Klenovice, poznate ribare, zadrugu, brodove i ulove, povijesni prikaz, priče i legende koje donose bogatstvo narodne tradicije i usmene povijesti, uključujući legende vezane uz more, ribarske običaje i značajne događaje iz prošlosti Klenovice, tradicijsku prehranu i klenovarske (ribarske) noći, gdje posjetitelji mogu saznati podatke o specifičnim jelima koja su se pripremala u ribarskim kućama, uz priče o ribarskim noćima i običajima koji su pratili ritam života u ovom malom primorskom naselju.

8. Plan djelovanja centra

Interpretacijski centar *Ribarska kuća Klenovica* u središte djelovanja postavlja edukaciju, očuvanje tradicije i angažman zajednice, čime će postati ključna točka u očuvanju i promociji lokalne ribarske baštine. Kontinuirani rad na obogaćivanju sadržaja, aktivnostima za posjetitelje i suradnji sa zajednicom omogućit će da centar ostane živo mjesto, relevantno i korisno za sve posjetitelje i lokalnu zajednicu. U Interpretacijskom centru *Ribarska kuća Klenovica* tijekom ljetne sezone djeluje Turističko-informativni centar Klenovica, koji posluje u okviru Turističke zajednice Grada Novi Vinodolski, pružajući posjetiteljima informacije i podršku te doprinosi promociji lokalnog turizma.

9. Zaključak

Interpretacijski centar *Ribarska kuća Klenovica* postao je simbolom očuvanja tradicije i identiteta lokalne zajednice. Kroz različite aktivnosti, poput edukativnih programa, radionica i izložbi, centar postaje važan most između prošlosti i sadašnjosti, pomažući stanovnicima da se povežu s vlastitim naslijeđem. Osim toga, interpretacijski centar pruža platformu za lokalnu kreativnost, potičući zajednicu na aktivno sudjelovanje u očuvanju kulturnih vrijednosti, čime doprinosi jačanju lokalnog identiteta i ponosa. Njegov rad nije samo u području očuvanja baštine, već i u aktivnom uključivanju zajednice u kulturne procese, čime doprinosi održivom razvoju lokalne kulture i turizma.

Literatura

Obrazac prijave koji je nositelj projekta, Grad Novi Vinodolski, poslao u sklopu natječaja LAGUR-a za projekt *Ribarska kuća Klenovica*.